

Emlékmise a Szent István Bazilikában a megtorlás évfordulóján

"AKIKÉRT NEM SZÓLT A HARANG"

2009. november 29-én 13 órakor a budapesti Szent István Bazilikában misét mutatnak be a véres délvidéki események 65. évfordulóján. A szentmisét Dr. Német László SVD, a Nagybecskereki Egyházmegye püspöke celebrálja, koncelebrál: Bogdán József törökkanizsai és Juhász Gábor zifafogói plébános.

1942 januárjában-februárjában a Délvidékre bevonuló magyar csapatok és csendőr alakulatok által végrehajtott partizánvadász-razziákban több mint 4 ezer, főleg szerb nemzetiségű ember vesztette életét. Az 1942-ben elkövetett bűnös túlkapások, gyilkosságok napfényre kerültek és már a Horthy rendszerben feltárták az eseményeket, felelősségre vonták a bűnösöket. Cseres Tibor Hideg napok című regényéből film is készült, magyar bocsánatkérésként, az áldozatokért.

Az 1942-es "hidegnapok" után két és fél évvel jött a titói megtorlás. Máiig sem tudni, hogy pontosan hány magyar áldozata volt a bosszúhadjáratnak. Matuska Márton vajdasági történelemkutató szerint sok falu teljes férfi lakosságát kiirtották, s aki megmaradt, haláltáborba vitték. A partizán osztagok házról házra járva szedték össze a magyarokat, főleg a férfiakat elmondhatatlan kegyetlenséggel hosszan kínozták, majd kivégezték őket, az áldozatokkal megásatott tömegsírokba lökve a tetemeiket. A kivégzettek között mintegy harminc magyar pap is volt, közöttük Köröstyös Krizosztóm, az újvidéki ferences rendház főnöke, Gachal János a bánáti részek református püspöke és Virág Mihály, 83 éves horgosi plébános.

Az 1944-45-ös titói megtorlásról 1990-ig egy szót sem lehetett kiejteni. Az elmúlt években az elhunytak hozzátartozói egy-egy keresztállítással kísérelték meg az emlékezést a délvidéki temetőben és a tömegsírok feltételezett helyein. A rákövetkező napokban az emlékezés e szerény jelei közül sokat ledöntöttek, tönkretettek ismeretlenek.

Ezen a napon Budapesten és szerte a világon, ahol magyarok élnek, imádkozzunk együtt az 1944-45-ben ártatlanul elpusztítottakért. Emlékezzünk meg a második világháború minden délvidéki áldozatáról és gondoljunk hálás szívvel azokra, akik a kisebbségi lét nehézségeit vállalva őrzik halottaink emlékét.

"Csak el akarom mondani, oda akarom helyezni a mi halottainkat is a többi áldozat mellé, hogy az évfordulókon ők is megkapják a maguk koszorúját. Hogy ne a temető árkában, a városi szeméttel letakarva, ne föléjük ültetett akácfák töve alatt, tetejükbe telepített teniszpálya alatt, ne sintérgödörben, ne a téglagyár agyagbányájában porladjanak. Temessük el, számoljuk meg, írjuk be őket a halotti anyakönyvbe tisztességesen, és mondjuk meg róluk, hogy ők is áldozatok. S amikor mindez megtörtént, akkor ne azt hirdessük, hogy most ismét rajtunk a sor, hogy mindezt visszaadjuk, kamatostul, mint szokás, hanem mondjuk, hogy ennek örökre vége."

(Matuska Márton: "A megtorlás napjai" című könyvéből)

Ahol a megtorlások ártatlan áldozatokat követeltek:

Adorján • Bácsföldvár • Bajmok • Bezdán • Csóka • Csúrog • Dunagárdony • Gombos • Hercegszőlős • Hódegyháza • Horgos • Kabol • Káty • Kisorosz • Kúla • Lendva • Magyarcsernye • Magyarkanizsa • Maradék • Martonos • Mohol • Mozsor • Muzslya • Nagybecskerek • Nagyfény • Nagyikinda • Nádalj • Nezsény • Óbecse • Oromhegyes • Oroszlámos • Pacsér • Padé • Palánka • Pancsova • Pélmonostor • Perlasz • Péterréve • Piros • Sajkásgyörgye • Sajkáslak • Szabadka • Szenttamás • Szivác • Tavankut • Temerin • Tiszakálmánfalva • Titel • Tóba • Topolya • Torontálvásárhely • Törökbecse • Törökkanizsa • Tündéres • Újvidék • Ürög • Veprőd • Verbász • Versec • Zenta • Zombor • Zsablya...